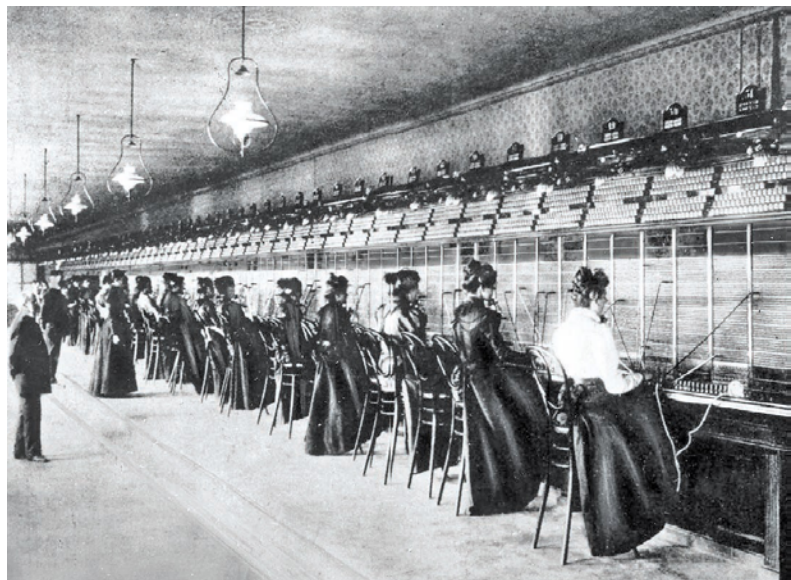

BUDAPESTI TELEFONKÖZPONT

1881. május 1-én kezdte meg működését az első budapesti telefonközpont, Puskás Tivadar találmánya.

Alexander Graham Bell, skót születésű amerikai fizikus és feltaláló 1876-ban szabadalmaztatta és mutatta be a philadelphiai világkiállításon az első telefont. **Puskás Tivadar** rögtön meglátta benne a lehetőséget és elhatározta, hogy a távírdaközpontok mintájára telefonközpontot hoz létre. Amerikába utazott és a híres feltaláló, **Thomas Alva Edison** munkatársa lett a New York melletti Menlo Parkban, ahol közel 1 évet töltött el a telefonközpont terveinek fejlesztésével, de hivatalos szabadalmat nem nyújtott be. 1877-ben létrehozták az első központot Bostonban, így a korábbi 3 km-es hatótávolság 20 km-re növekedett. 1878. április 2-án Puskás Tivadar mondta először a „halló” szót a telefonba – ennek eredete nem az angol *hallo* üdvözlőszócska volt, hanem a magyar *hallom* szó. A világ első városok közti beszélgetése Puskás és Edison között jött létre, áthidalva ezzel a New York és Philadelphia közötti 172 km-es távolságot. Európa legelső telefonközpontját Puskás Párizsban építette fel 1879-ben, eközben képezte ki öccsét, Puskás Ferencet a hálózat és központ építésének műszaki, üzleti és szervezési tudnivalóiból. Célja az volt, hogy Edison engedélyével kizárólagos jogot kapjon a Monarchia területén lévő telefonközpontok létrehozására. 1879 nyarán a két hazatérő testvér nem talált tőketársat magának, így Tivadar saját költségén kezdte meg a központ kiépítését, mellyel 1881-re készültek el. A budapesti telefonközpont Európában negyedikként 1881. május 1-én nyílt meg a Fürdő utca 10. szám alatti ház III. emeletén. Indulásakor 25 előfizetője volt. Egy éven belül még két állomás kezdte meg működését a fővárosban. Ahogy az előfizetők és a telefonközpontok száma növekedett, már több száz vonal jutott egy kezelőre, aki egy kapcsolótáblán manuálisan kötötte össze a hívó felet a másikkal, majd a hívás végén bontotta a vonalat. Az első világháború idején az 1904-ben épült Teréz-központba már 18 000 vonal futott be.

Puskás Tivadar fejlesztése a telefonhírmondó is, amely a telefon elvére épül, és egyszerre többen tudják használni. A rádió elődjének tekintett eszköz 1893. február 15-én kezdte meg nyilvános adásait.

Források:

<https://www.sztnh.gov.hu/hu/magyar-feltalalok-es-talalmanyaik/mozgokepek-a-magyar-technika-tortenetebol/kurbilis-telefon/telefon>

<https://www.sztnh.gov.hu/hu/magyar-feltalalok-es-talalmanyaik/puskas-tivadar>

<http://tudosnaptar.kfki.hu/historia/egyen.php?nanev=puskas>

<http://tudosnaptar.kfki.hu/historia/egyen.php?nanev=puskasf>

http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/1881_majus_1_puskas_tivadar_uzembe_helyezi_a_budapesti_telefonkozpontot/

<http://www.origo.hu/techbazis/20060427vivat125.html>

Összeállította: Fógel László

AGORA

TUDOMÁNYOS
ÉLMÉNYKÖZPONT
DEBRECEN